

Stanowisko XXXIV Zgromadzenia Ogólnego Związku Miast Polskich
w sprawie
**projektu ustawy o współdziałaniu w samorządzie terytorialnym na rzecz
rozwoju lokalnego i regionalnego oraz o zmianie niektórych ustaw**

Dziękujemy za uwzględnienie większości uwag zgłoszonych przez Związek Miast Polskich do poprzedniej wersji projektu "prezydenckiego".

1. Wersja z grudnia 2012 r. zawiera bardzo ważne dla samorządów lokalnych zapisy, w tym zwłaszcza:

- uzupełnienie przepisów określających zasadę generalnej własności JST w sprawach lokalnych i regionalnych, w sposób istotnie wzmacniający gwarantowaną w Konstytucji samodzielność gmin, powiatów i województw w zakresie ich zadań własnych;
- przekształcenie dotychczasowego absolutorium dla organu wykonawczego w formułę skwitowania;
- umożliwienie tworzenia związków komunalnych przez gminy i powiaty;
- przywrócenie możliwości reprezentowania jednostek samorządu terytorialnego przed Trybunałem Konstytucyjnym przez stowarzyszenia JST;
- uporządkowanie problematyki dotyczącej zmian granic gmin i powiatów;
- podniesienie progu ważności referendum w sprawie odwołania organu JST do poziomu frekwencji wyborczej;
- posiadanie przez JST praw strony w postępowaniach dotyczących ich interesu prawnego, w tym przed sądami administracyjnymi;
- możliwość wprowadzenia jednolitego zarządzania drogami publicznymi, a także ruchem na tych drogach, przez burmistrza (prezydenta) w granicach miasta (zwracamy uwagę, że w przypadku zarządzania ruchem trzeba wprowadzić procedurę przejmowania tego zadania, najlepiej analogiczną do tej, która jest zaproponowana dla przejmowania zarządzania drogami);
- ujednoczenie zasad tworzenia spółek (i uczestnictwa w nich) przez JST;
- wprowadzenie zespołu współpracy terytorialnej – nowej formy dobrowolnego współdziałania gmin, gmin i powiatów, albo gmin, powiatów i województwa w programowaniu i realizacji rozwoju lokalnego i/lub regionalnego; stanowi uzupełnienie luki istniejącej dziś pomiędzy stowarzyszeniem JST a celowym związkiem komunalnym, oczekiwane przez wiele nawiązanych już partnerstw JST na miejskich obszarach funkcjonalnych.

2. Nie możemy zaakceptować propozycji dotyczących obligatoryjnego tworzenia **konwentu powiatowego**. Dziś w wielu powiatach istnieją dobrowolnie ukształtowane formy współpracy organów gmin z organami powiatu oraz instytucji gminnych i powiatowych. Nie ma więc potrzeby ani odgórnego wprowadzania takiego obowiązku, ani tym bardziej narzucania jednej formy instytucjonalnej tej współpracy.

Zamiast tego należy:

- umożliwić tworzenie związków komunalnych gminno-powiatowych (co jest zawarte w projekcie),
  - znieść zakaz łączenia mandatu organu wykonawczym gminy z mandatem radnego powiatu (tak było w I kadencji powiatowej; wówczas wielu wójtów i burmistrzów było równocześnie radnymi powiatu, co w naturalny sposób ułatwiało współdziałanie obu rodzajów samorządu lokalnego).
3. Wątpliwości budzi także propozycja tworzenia **zinstytucjonalizowanej formy** na szczeblu regionalnym (konwent delegatów samorządu lokalnego w województwie). Także w tym przypadku należy podkreślić fakt, że w ciągu minionych 14 lat ukształtowały się już różne formy współpracy organów samorządu województw z gminami i powiatami. Zamiast formy zinstytucjonalizowanej można rozważyć przywrócenie konferencji regionalnych, które funkcjonowały w województwach na podstawie I wersji ustawy normującej zasady prowadzenia polityki regionalnej.
  4. Nie do przyjęcia jest propozycja zniesienia progu **ważności referendum lokalnego**. Nie ma żadnych racjonalnych przesłanek dla wprowadzenia w Polsce takiego rozwiązania, które byłoby w pewnym stopniu powieleniem modelu szwajcarskiego. Wobec braku tradycji i dorobku w tym zakresie, nagłe wprowadzenie takiego rozwiązania w Polsce spowodowałoby nadużywanie tego mechanizmu demokracji, a w konsekwencji rychłą utratę jego rangi.
  5. Zwracamy uwagę na fakt **nieumieszczenia** w obecnym projekcie innych naszych postulatów. Można się zgodzić z podejściem zakładającym, że kwestie finansowe, tak dla nas ważne, znajdą się w odrębnym projekcie. Jednak niektóre spośród naszych wniosków, mające charakter ustrojowych, mogą i powinny zostać ujęte w obecnym projekcie. Dotyczy to zwłaszcza zagwarantowania wszystkim zainteresowanym miastom prawa wnioskowania o nadanie im **statusu miasta na prawach powiatu** (przykład Wałbrzycha pokazuje, że jest to możliwe).
  6. Przypominamy konieczność rozwiązania problemu zabezpieczenia socjalnego osób, które pełnią funkcję organu wykonawczego gminy przez **więcej niż dwie kadencje**; problem ten jest rozwiązany w wielu demokratycznych krajach, więc należy rozważyć możliwość skorzystania z tych wzorów.

Kołobrzeg, 1 marca 2013